

Leidraad participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023

Handleiding bij bouw, verbouw en ruimtelijke initiatieven

Participatie

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 ingegaan. De wet stimuleert participatie bij ruimtelijke initiatieven. Het is in een aantal gevallen zelfs verplicht. Gaat u bouwen, verbouwen of werkt u aan een ruimtelijk initiatief? Dan kan dit invloed hebben op de omgeving. Betrek daarom de omgeving bij ontwikkelingen.

Gebruik deze handleiding om de participatie te organiseren. De handleiding is voor inwoners, professionals zoals projectontwikkelaars, architectenbureaus, woningbouwcorporaties en voor iedereen die deze leidraad wil gebruiken.

Voordelen participatie

Mensen en bedrijven vinden het fijn om in een vroeg stadium betrokken te worden bij ruimtelijke initiatieven in hun omgeving. Deze initiatieven kunnen invloed op hen hebben. Door de ideeën van tevoren te bespreken en de belangen of bezwaren van de belanghebbenden te horen, kan een goede afweging worden gemaakt. Door participatie kan een ruimtelijk initiatief worden aangevuld en verbeterd.

De voordelen die dit oplevert zijn onder andere:

- Een ruimtelijk initiatief dat beter aansluit op de omgeving.
- Een besluit kan beter en sneller worden genomen, doordat er samen met de belanghebbenden goed is nagedacht over voor- en nadelen van het ruimtelijk initiatief.

Participatiecategorieën

Ieder ruimtelijk initiatief is anders en daarom ook de nodige participatie. Het niveau van de participatie hangt af van de invloed van het ruimtelijk initiatief op de omgeving. Ook de deelnemers verschillen per ruimtelijk initiatief. Het aanbrengen van een dakkapel heeft een andere invloed op de omgeving dan het openen van een café, of het bouwen van een flatgebouw. Daarom hebben wij de participatie verdeeld in drie categorieën. Per categorie is de invloed op de omgeving anders. Hieronder vindt u de drie participatiecategorieën. Op de volgende pagina's worden de categorieën uitgelegd.

- 1. (ver)bouwplannen en ruimtelijke initiatieven met beperkte invloed op de omgeving
- 2. (ver)bouwplannen en ruimtelijke initiatieven met gemiddelde invloed op de omgeving
- 3. Ruimtelijke initiatieven, plannen en projecten met grote invloed op de omgeving

Categorie 1 : (ver)bouwplannen en ruimtelijke initiatieven met een beperkte invloed op de omgeving

Hierbij kunt u denken aan:

- (Vergunningsvrije) bouwwerken, bouwaanpassingen of activiteiten
- Het ruimtelijk initiatief past binnen het omgevingsplan van de gemeente
- Minder dan vijf directe omwonenden (volwassenen), zoals naaste buren, krijgen te maken met het ruimtelijk initiatief
- Degene die het ruimtelijk initiatief indient is meestal een inwoner

Categorie 2 : (ver)bouwplannen en ruimtelijke initiatieven met gemiddelde invloed op de omgeving

Hierbij kunt u denken aan:

- Er is een vergunningplicht voor bouwwerken, bouwaanpassingen, evenementen of andere activiteiten
- Een beperkt aantal mensen in de straat of wijk krijgt te maken met het ruimtelijk initiatief, vaak direct omwonenden. De gevolgen voor die mensen zijn meestal beperkt
- Een beperkte mate van politieke of maatschappelijke aandacht wordt verwacht
- Degene die het ruimtelijk initiatief indient is vaak een inwoner die zich laat begeleiden door een adviesbureau of deskundige

Categorie 3 : ruimtelijke initiatieven, plannen en projecten met grote invloed op de omgeving

Hierbij kunt u denken aan:

- Ruimtelijke initiatieven, plannen en projecten met ingrijpende gevolgen voor de leefomgeving van de inwoners of zorgen voor een wijziging van het ruimtelijke beleid van de gemeente.
- Het ruimtelijk initiatief heeft veel verschillende belanghebbenden met verschillende belangen
- Het ruimtelijk initiatief trekt waarschijnlijk veel maatschappelijke of politieke aandacht
- Het ruimtelijk initiatief past niet binnen het omgevingsplan van de gemeente. De gemeente moet in de besluitvorming nadrukkelijk een belangenafweging maken
- De initiatiefnemer is vaak een professionele partij, zoals een projectontwikkelaar, een architectenbureau, een woningbouwcorporatie, de gemeente of een andere overheid

Stappenplan

Het bepalen van de
categorie

Het bepalen van de categorie

Vindt u het lastig om de juiste categorie te bepalen? Door de vragenlijst op de volgende pagina te gebruiken krijgt u een beeld van de invloed van uw initiatief op de omgeving. Met de uitkomst van de vragenlijst komt u erachter in welke participatiecategorie uw initiatief waarschijnlijk valt.

Onpak vragenlijst in drie stappen

1

Beantwoord de vragen en noteer het aantal punten

2

Tel de punten van de vijf antwoorden bij elkaar op

3

Het totaal aantal punten geeft de participatiecategorie

Vragenlijst

	1 PUNT	2 PUNTEN	3 PUNTEN
1. Wie is de aanvrager?	Inwoner	Adviesbureau namens inwoner	Professionele partij
2. Hoeveel belanghebbenden krijgen met het ruimtelijk initiatief te maken?	De directe buren	De directe omwonende	De straat/de wijk
3A. Indien het gaat om een bouwactiviteit: waaraan wordt gebouwd? OF	Een bouwwerk bij een bestaande functie, bouwaanpassingen of veranderingen van zeer beperkte omvang (dakraam, zonnepanelen, normaal onderhoud – interne verbouwing)	Een uitbreiding van een bouwwerk bij een bestaande functie, bouwaanpassingen of veranderingen zijn van beperkte omvang aan de buitenkant (dakkapel, dakopbouw, gevelwijzigingen, uitbouw etc. tuinschuur).	Nieuwbouw, nieuwe functies, vanaf twee woningen of ruimtelijke projecten.
3B. Indien het om een andere activiteit gaat: hoeveel invloed heeft de activiteit op de omgeving? Denk hierbij aan tijd, ruimte, milieu, geluid en andere aspecten	Zeer beperkte invloed op de omgeving: - Bijvoorbeeld categorie A evenementen	Beperkte invloed op de omgeving - Bijvoorbeeld categorie B evenementen	Relevante invloed op de omgeving - Bijvoorbeeld categorie C evenementen
4. Past het ruimtelijk initiatief binnen het omgevingsplan?	Ja, vergunningsvrij	Ja, vergunningplicht	Nee, buitenplans
5. Hoeveel aandacht verwacht je?	Alleen van geïnteresseerden	Van politieke en maatschappelijke organisaties	Media

Participatiecategorie

Uitkomst van vragenlijst**Categorie****5 punten**

Categorie één: beperkte invloed op de omgeving

6 tot en met 10 punten

Categorie twee: gemiddelde invloed op de omgeving

11 punten of meer

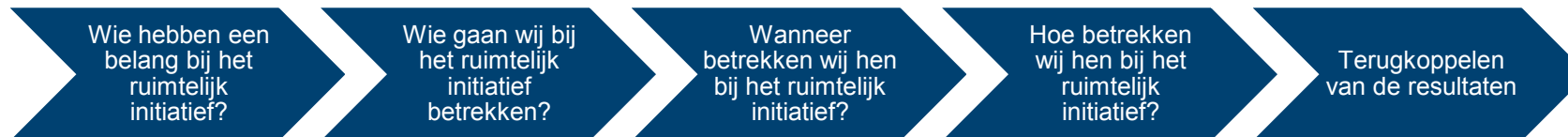
Categorie drie: grote invloed op de omgeving

Categorie 1

Beperkte invloed op de
omgeving

Categorie 1

Uw (ver)bouwplan of ruimtelijke initiatief heeft mogelijk gevolgen voor uw burens of andere mensen in uw straat. Overleg met de mensen in uw omgeving. Soms is het nodig uw ruimtelijk initiatief aan te passen.

Andere belanghebbenden

Stap 1: bedenk wie belang hebben bij uw ruimtelijk initiatief

- Stel uzelf vragen als:
 - Wie merken iets van het ruimtelijk initiatief?
 - Wat betekent het ruimtelijk initiatief voor andere mensen in uw omgeving?

Stap 2: betrek uw omgeving bij het ruimtelijk initiatief

- Overleg met uw burens en andere belanghebbenden. Bekijk onderstaande mogelijkheden om dat te doen.
 - Wie kunt u het beste betrekken?
- Betrek alle mensen die iets merken van uw ruimtelijk initiatief, bijvoorbeeld:
 - burens naast u
 - burens tegenover u
 - burens achter u
 - andere bewoners of bedrijven in de straat

Het betrekken van de omgeving

Meld een ruimtelijk initiatief zo snel mogelijk bij uw omgeving. Zo zorgt u ervoor dat de omgeving op de hoogte is van uw plannen. Op die manier kan de omgeving meedenken en zich betrokken voelen. Daarnaast is het makkelijker en goedkoper om een ruimtelijk initiatief in het begin een beetje aan te passen als dit nodig blijkt. U vertelt de deelnemers aan het eind hoe u met hun inbreng rekening heeft gehouden.

U kunt op verschillende manieren het gesprek aangaan met de omgeving:

- Ga op bezoek bij de burens
- Ga langs de deuren
- Nodig hen uit bij u thuis

Ga aan de slag

Na de participatie kunt u aan de slag. U kunt aan de slag als:

- de aanvraag vergunningsvrij is, en
- het ruimtelijk initiatief met de belanghebbenden is besproken, en
- het ruimtelijk initiatief (wanneer nodig) is aangepast, en
- de belanghebbenden over het definitieve ruimtelijk initiatief zijn geïnformeerd.

Categorie 2

Gemiddelde invloed op de
omgeving

Categorie 2

Uw (ver)bouwplan of ruimtelijk initiatief heeft gevolgen voor uw straat of wijk. Overleg daarom met de mensen in uw omgeving voordat u een aanvraag bij de gemeente indient. Soms is het nodig uw ruimtelijk initiatief aan te passen. U maakt daarna een verslag van uw participatie en voegt dat toe aan de aanvraag voor uw ruimtelijk initiatief. Hieronder worden de verschillende stappen verder uitgelegd.

Andere belanghebbenden

Stap 1: bedenk wie belang hebben bij uw ruimtelijk initiatief

- Stel uzelf vragen als:
 - Wie merken iets van het ruimtelijk initiatief?
 - Wat betekent het ruimtelijk initiatief voor andere mensen in uw omgeving?
 - Zijn er in de buurt vergelijkbare ruimtelijke initiatieven geweest? Wat hebben andere belanghebbenden hiervan gemerkt? Op welke manier zijn zij betrokken?

Betrek alle mensen die iets merken van uw ruimtelijk initiatief, bijvoorbeeld:

- burens naast u
- burens tegenover u
- burens achter u
- andere bewoners of bedrijven in de straat

Participatieplan

Schrijf een kort participatieplan met daarin de volgende informatie:

- Wie gaat u betrekken?
- Waar kunnen zij over meepraten of meedenken?
- Hoeveel invloed krijgen zij op het eindresultaat?
- Hoe betreft u de omgeving?
- Welke online of offline participatievormen en -middelen zet u in?
- Hoe bereikt u omgeving?
- Op welke manier kunnen zij reageren op uw ruimtelijk initiatief?
- Wat gaat u met de resultaten doen?
- Kunt u uw ruimtelijk initiatief aanpassen nadat u de omgeving heeft gesproken?
- Hoe houdt u belanghebbenden van het vervolg op de hoogte?
- Deel het participatieplan met uw contactpersoon bij de gemeente, als u twijfelt of de gekozen participatievormen en methoden passen bij uw ruimtelijk initiatief.

Het betrekken van de omgeving

Meld een ruimtelijk initiatief zo snel mogelijk bij uw omgeving. Zo zorgt u ervoor dat de omgeving op de hoogte is van uw plannen. Op die manier kan de omgeving meedenken en zich betrokken voelen. Daarnaast is het makkelijker en goedkoper om een ruimtelijk initiatief in het begin een beetje aan te passen als dit nodig blijkt. U vertelt de deelnemers aan het eind hoe u met hun inbreng rekening heeft gehouden.

U kunt op verschillende manieren het gesprek aangaan met de omgeving:

- Ga op bezoek bij de burens
- Nodig hen uit bij u thuis
- Verspreid een informatiebrief huis-aan-huis met een mogelijkheid om te reageren. Laat met tekeningen of foto's zien wat u van ruimtelijk initiatief bent
- Organiseer een (online) inloopavond. Tijdens de inloopavond kunt u tekeningen van uw ruimtelijk initiatief laten zien, een architect uitleg laten geven, vragen beantwoorden en belanghebbenden mee laten denken.

Het participatieverslag

Leg het resultaat van de participatie vast in een participatieverslag. Het verslag is belangrijk voor de betrokkenen en voor de uzelf. Zo kunt u de betrokkenen laten weten wat u met hun inbreng heeft gedaan en of u het ruimtelijk initiatief heeft aangepast. Daarnaast wil de gemeente weten wat u aan participatie heeft gedaan.

Stuur het participatieverslag mee bij het indienen van de aanvraag voor de omgevingsvergunning. De gemeente kan vragen naar overige documenten waaruit blijkt dat u volgens het participatiebeleid van de gemeente heeft gehandeld. De gemeente beoordeelt uw verslag aan hand van artikel 4 lid 3 van de participatieverordening.

Over het ruimtelijke initiatief:

- Omschrijving initiatief en het doel van het initiatief (wat wilt u bereiken)
- Wat uw initiatief bijdraagt aan u en de samenleving
- Wanneer het initiatief een succes is
- Vergelijkbare initiatieven
- Besluitvorming over het initiatief

Direct betrokkenen:

- Deelgenomen betrokkenen met contactgegevens (naam, adres en e-mail)
- Consequenties van het initiatief voor betrokkenen
- Gekozen methode van participatie (online en/of offline, hoeveel bijeenkomsten)

Uitkomsten participatie:

- Belangen, overeenkomsten en knelpunten
- Benoem ingebrachte ideeën en kennis van betrokkenen
- Beschrijf gemaakte afspraken

Weging van de inbreng:

- Geef een inschatting van het draagvlak (groot, beperkt of geen) voor uw initiatief

Aanvragen omgevingsvergunning

Na de participatie kunt u een aanvraag om een omgevingsvergunning indienen. U kunt aan dit doen als:

- het ruimtelijk initiatief met de belanghebbenden is besproken
- het ruimtelijk initiatief (wanneer nodig) is aangepast
- de belanghebbenden over het definitieve ruimtelijk initiatief zijn geïnformeerd
- het participatieverslag voldoende is gemotiveerd en wordt meegezonden

Categorie 3

Grote invloed op de
omgeving

Categorie 3

Uw ruimtelijk initiatief, initiatief of gebiedsontwikkeling heeft grote gevolgen voor de omgeving. Betrek daarom bewoners en bedrijven bij uw ruimtelijk initiatief. Dit kan betekenen dat u belangen moet afwegen en uw ruimtelijk initiatief moet aanpassen. Hieronder wordt in verschillende stappen uitgelegd hoe u de participatie kunt organiseren.

Andere belanghebbenden

Stap 1: bedenk wie belang hebben bij uw ruimtelijk initiatief

- Stel uzelf vragen als:
 - Wie merken iets van het ruimtelijk initiatief?
 - Wat betekent het ruimtelijk initiatief voor andere mensen in uw omgeving?
 - Zijn er al eerder plannen geweest op deze locatie? Hebben belanghebbenden daar last van gehad? Zijn ze op een andere manier betrokken geweest?

Betrek alle mensen die iets merken van uw ruimtelijk initiatief, bijvoorbeeld:

- burens naast u
- burens tegenover u
- burens achter u
- andere bewoners of bedrijven in de straat

Participatieplan

Schrijf een groot participatieplan

- Houd rekening met de verplichte onderdelen die terug moeten komen in het participatieverslag. Zie voor meer informatie artikel 4 lid 3 uit de Verordening participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2022
- Let op bij activiteiten die niet in het omgevingsplan passen: de gemeenteraad vraagt in bepaalde gevallen een minimale vorm van participatie. Als deze minimale vormen van participatie niet uitgevoerd zijn, brengt de gemeenteraad advies uit over deze aanvraag voor een omgevingsvergunning. Zie voor meer informatie hoofdstuk 3 uit de Advies- en participatielijst gemeenteraad Stichtse Vecht 2022.

Het betrekken van de omgeving

Meld een ruimtelijk initiatief zo snel mogelijk bij uw omgeving. Zo zorgt u ervoor dat de omgeving op de hoogte is van uw plannen. Op die manier kan de omgeving meedenken en zich betrokken voelen. Daarnaast is het makkelijker en goedkoper om een ruimtelijk initiatief in het begin aan te passen als dit nodig blijkt. U vertelt de deelnemers aan het eind hoe u met hun inbreng rekening heeft gehouden.

U kunt op verschillende manieren het gesprek aangaan met de omgeving:

- Verspreid een informatiebrief huis-aan-huis met een mogelijkheid om te reageren. Laat met tekeningen of foto's zien wat u van ruimtelijk initiatief bent
- Organiseer een (online) inloopavond. Tijdens de inloopavond kunt u tekeningen van uw ruimtelijk initiatief laten zien, een architect uitleg laten geven, vragen beantwoorden en belanghebbenden mee laten denken.
- U kunt een toolbox met ideeën voor participatie opvragen bij de gemeente.

Het participatieverslag

Leg het resultaat van de participatie vast in een participatieverslag. Het verslag is belangrijk voor de betrokkenen en voor de uzelf. Zo kunt u de betrokkenen laten weten wat u met hun inbreng heeft gedaan en of u het ruimtelijk initiatief heeft aangepast. Daarnaast wil de gemeente weten wat u aan participatie heeft gedaan.

Houd bij het schrijven rekening met de verplichte onderdelen die terug moeten komen in het participatieverslag. Zie voor meer informatie artikel 4 lid 3 uit de Verordening participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023.

De gemeente beoordeelt uw verslag aan hand van artikel 4 lid 3 van deze verordening.

Indienen vooroverlegplan of omgevingsoverleg

Na de participatie kunt u een vooroverlegplan of omgevingsoverleg indienen. U kunt aan dit doen als:

- het ruimtelijk initiatief met de belanghebbenden is besproken
- het ruimtelijk initiatief (wanneer nodig) is aangepast
- de belanghebbenden over het definitieve ruimtelijk initiatief zijn geïnformeerd
- het participatieverslag voldoende is gemotiveerd en wordt meegezonden

Nadat de gemeente positief op uw vooroverlegplan of omgevingsoverleg heeft gereageerd, kunt u een aanvraag voor een omgevingsvergunning indienen.